

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 342

קדושים | קדושה - היא המתנה הגדולה ביותר שנתן ה' יתברך לבניו ועבדיו עושי רצונו

מסי לרות ארץ הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 ועדיין מרקד בינינו
- 9 עצם מציאותו מפריעה לי!
- 11 מעללי דור המבול
- 13 לא כך מוכיחים!
- 15 התיקון הראשון - התפילה!
- 18 יום חנוכת המשכן
- 21 המפתח הכללי להכל
- 22 האחדות - סוד הקדושה!
- 23 סוד התוכחה!
- 27 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפתח ספר מודיע ורבינו דרכ יודים נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ' 054-26-380-26 לקבלת דגש של אור

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת קדושים

ועדיין מרקד בינינו...

בזכות מעמדו זה ופעולותיו הכבירות למען עמו, כונה בתואר: 'קיסר היהודים'.

רבי שמשון נחשב לרבה הראשי של יהדות אשכנז, ואף הוכתר רשמית על ידי הקיסר ליאופולד הראשון, כרבן הראשי של מדינות אוסטריה והונגריה. כמו כן, הוכתר רבי שמשון ל'נשיא הארץ הקדושה', בגין דאגתו לקיום הישוב היהודי בארץ ותמיכתו המתמדת והנמרצת ביהודי ארץ ישראל. לצד שתדלנותו הבלתי נלאית לטובת אחיו היהודים ורווחתם במובן החומרי - לא הסתיר רבי שמשון את דעתו גם מבדק הבית הרוחני, ועינו הצופיה פקוחה היתה על גדרת גדרים ופריצת פרצות, כדי לחזק ולבצר את חומות הדת בכל מקום שהדבר נדרש. תקנות שונות לחיזוק הדת תיקן רבי שמשון לבני דורו, והם נתקבלו באהבה וברצון על ידי כל בית ישראל.

לגודל ידידותו עם הקיסר וקרבתו אליו, עוררה רב פעלתנותו של רבי שמשון למען העם היהודי, את התעניינותו ההולכת וגוברת של הקיסר, בנבכי מהותו של העם הנבחר וגורלו. הוא למד להכיר מקרוב את מעלותיו היחודיות

סיפר הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (אמוני עם סגולה, חלק ד עמוד ט - הועתק ברשות המחבר), וז"ל:

'מימות רב אשי, לא נמצא דוגמתו - תורה וגדולה במקום אחד! כך נאמר על אותו גאון וצדיק, שר וטפסר, רבי שמשון ורטהיימר, אשר חי ופעל לפני כשלוש מאות שנה, בעיר וינא, בירת אוסטריה. את ההגדרה האמורה על אודותיו, כותב הגאון האדיר המפורסם, רבי חיים יאיר בכרך, בספרו הנודע, שאלות ותשובות 'חזות יאיר'.

מלבד היותו ענק הרוח, גאון בתורה בנגלה ובנסתר ומופלג בצדקות, זכה רבי שמשון גם לעושר מופלג ולקרבה למלכות, עד אשר נתמנה לשר האוצר של הממלכה האוסטרית הונגרית, כשכלכלת המדינה כולה, על צבאותיה, נתונה היתה תחת ידו. את מעמדו הרם והנדיר בחצרות מלכי תבל, ניצל רבי שמשון להרמת קרנו של העם היהודי בכל ארצות פזוריו: להטבת תנאי חייו, לשיפור זכויותיו, להדיפת עלילות כנגדו ולביטול הגזירות הרעות שזממו נגדו אויביו.

לאחר מחשבה, נענה רבי שמשון והשיב:

על מעלותיו הרמות של עמנו, ועל תכונותיו הנאצלות, מעיבה עננה אחת בלבד, והיא היא הגורמת לו את אורך גלותו ואת כל צרותיו: 'שנאת חינם!'

הקיסר נעץ ברבי שמשון מבט של חוסר אימון מופגן, ובעוד מבע חמור סבר מתפשט על פניו, קרא כעוסות:

רואני, כי דרשתי לא נתקבלה על לבך, וכי החלטת שלא לגלות לי את הסוד האמיתי! התשובה שנתת לי אינה מניחה את דעתי כלל ועיקר, ופלא בעיני, כי מוחזק אנכי בעיניך לפתי כה גדול, בכדי לקבל תשובה כה מפוקפקת.

ובכן! דע לך, כי יחסי אל העם היהודי מכאן ואילך, מותנה בגילוי התשובה האמיתית - והאמיתית בלבד - לשאלה שהצגתי! הנני מקציב לך, איפוא, שלשה ימים, לשיקול והחלטה, וממתין בקוצר רוח לתשובתך! אם גורל אחיך היהודים יקר בעיניך, דע את אשר לפניך וערוך את שיקולך בהתאם!

ויצא רבי שמשון מלפני הקיסר ביום ההוא, נבוך ואובד עצות.

בהיותו גם מקובל אלקי, גמר רבי שמשון בלבו, כי לרגל הסכנה המרחפת על כלל יהודי אשכנז מכעסו של הקיסר,

של עם ישראל, ואת רמתם הרוחנית והמוסרית הגבוהה של בניו. יום אחד פנה הקיסר אל רבי שמשון בשאלה נוקבת:

עתה, משמכיר אנכי היטב את אצילותו הנדירה של העם היהודי ואת עדינות נפשו' - דיבר הקיסר בלהט - 'מתעוררת בקרבי תמיהה אדירה, אשר איננה נותנת לי מנוח: מדוע, אם כן, שקוע העם הזה בגלותו המנוונת, זה שנים רבות כל כך?! מהי הסיבה הגורמת לו, להימצא במעמדו הנחות והמושפל בין האומות, מבלי יכולת להתנער מעפרו ולשוב אלי קדמותו המפוארת?!'

אולם, דורשני ממך! מהל הקיסר נימה סמכותית ותובענית בקולו - 'כי תגלה לי את האמת לאמיתה, ולא תכסה ממני דבר! כידוע לך, הריני כיום ידיד נאמן לעמך הנדכה, ולא אסלח אם תעלים ממני את הפתרון האמיתי לחידה!'

רבי שמשון נאלם דום. שאלתו הבלתי צפויה של הקיסר הדהימה אותו, מה גם הדרישה הנוקבת שצורפה לה, לגלות את האמת לאמיתה. רבי שמשון, אשר הכיר היטב את תכונות נפשו של הניצב למולו, ידע, כי המשימה להשביע את חקרנותו העמוקה של הקיסר, את שאיפתו העצומה לדעת הכל ואת חתירתו הבלתי נלאית לחשוף את שרשי כל נעלם - איננה משימה קלה כל עיקר.

בין שוים. כמו כל שאר המשתתפים בציד. נעץ הקיסר את הדרבן שעל רגלו בצלעות סוסו, ופנה בגפו בדהרה אל הכיוון בו בחר, כשרובה הצייד הטעון על כתיפו.

השעות נתארכו, השעשוע הגויי, אשר כל כך אהוד היה על אצילי אומות העולם, ריכז את כל חושיו של הקיסר, עד כי לא חש כלל בנטות צללי ערב. רק עם חלוף שעות מרובות, כאשר הליאות החלה מתפשטת באבריו ואצטומכתו המלכותית החלה תובעת את חוקה, נזכר הקיסר היכן הוא שרוי בעולם, וכי הגיעה השעה לשוב אל נקודת המפגש המוסכמת של הפמליא, ולחזור אל ארמון המלוכה.

אך דא עקא, שהסביבה היעריית בה מצא את עצמו, היתה לו זרה ונכריה. מרוב שנים, נהירים היו שבילי היער לקיסר ולפמלייתו כשביליה של וינא הבירה. מעולם לא תעה איש מהם בצידו, ולא איבד את דרכו משוב אל נקודת המוצא. הפעם, כפי הנראה, ריתק הצייד את חושיו של הקיסר יתר על המדה, והוא נטה מן המסילה הקבועה אל עבר מקצוע מרוחק מאוד, אשר רגלו לא דרכה שם מעולם.

בינתים, החל האופק המערבי להאדים. לגל החמה הלך וצלל מטה מטה, תוך שהוא מבשר את ביאת הליל הממששת ובאה. רוח חרישית, אך קרה, החלה נושבת בין סבכי האילנות, ובחודרה מבעד למדי הרכיבה הקלילים, צמררה את

שומה עליו להשתמש בחכמת הנסתר, ולערוך 'שאלת חלום' בנידון. הוא נקט, איפוא, בכוננות וביחודים המתאימים, אשר היו נהירים לו, וציפה למענה מן השמים.

ואכן, המענה לא בושש לבוא. תוכנו היה, כי התשובה שנתן לקיסר היא היא אכן הנכונה והאמיתית, וכי אל לו לטרוח ולהשיב לקיסר תשובה אחרת כל שהיא, שכן בסופו של דבר, יווכח הקיסר בעצמו באמיתותה של התשובה, ויאמין לה ללא עוררין!

רבי שמשון נרגע, והמתין לראות כיצד יפול דבר.

החורף השמיע כבר את פעמיו בנעלים, עבדיו הרצים לפניו כבר הגיעו אל היקום, כדי לפלס לפניו את הדרך, אולם, הוא גופו, בכבודו ובעצמו - בסערותיו ובכפורו, בשלגיו ובמטרות עזו - טרם פקד את הארץ. לאחר שקלא וטריא קצרים, גמנו הקיסר ואחוזת מרעהו וגמרו, כי השעה כשרה עדיין לצאת היערה ולהשתעשע בציד השבועי, כמנהגם של מלכי ארץ נכריים.

לבושים במדי רכיבה קלים, רכובים על גבי סוסי מירוץ מאוכפים, יצאה הפמליא מארמון המלוכה, כשפניה מועדות היערה. עם היכנסם בעובי היער, נעלמו, כמו לפי אות מוסכם, כל הגינונים, המחיצות סולקו, והקיסר הפך להיות כשוח

מי הנהר הצוננים הזורמים למרגלותיו. מיומנותו בשחיה עמדה לו, ולאחר מאמץ לא קל הצליח לצלוח את הנהר, ולעלות אל גדתו השניה. שיקולו לא הטעהו, והוא אכן מצא לפניו כפר מיושב. אך דא עקא, שבתו הכפר בנויים היו על שפת הנהר ממש, ובעלייתו מן הנהר, נאלץ הקיסר לחדור היישר אל תוך חצרות הבתים, בעוד ששעריהן הראשיים נעולים היו מבפנים.

הכלבים אשר בחצרות ובבתים, התנערו מרבעם, והחלו נובחים ברמים אל מול הזר אשר חדר אל נחלתם. כדי להימלט מחמתם וממלתעותיהם הלטושות, נאלץ הקיסר להקיש על החלונות ולבקש את עזרת בעלי הבתים. לגלות את זהותו, לא עלה, כמובן, על דעתו, אולם, הוא תינה את מצבו כמי שניצל מטביעה בנהר, וביקש להעניק לו מחסה עד יעבור לילה.

דמותו של האדם משולח הבגדים, אשר רק לבניו לגופו, עוררה חיש קל את דמיונם ואת פחדיהם של האיכרים הערלים, אשר ראו בו שד משחת או מלאך משחית, אשר עלה מן השאול למען חבל את הבריות. התריסים והדלתות החלו מוגפים בפניו במהירות, כשמעבריהם נשמעים זעקות אימה ורקיקות של אמונה תפילה...

רק לאחר מאמצים מרובים ומפח נפש אין קץ, הצליח הקיסר להגיע את פתחו של הפונדקאי היהודי המקומי. היהודי, היטה אוזן קשובה לסיפורו הנוגע ללב של הזר,

גופו הנלאה של הקיסר, והוסיפה נופך משלה לצוק העייפות והרעב, אשר עינהו ללא רחמים. הקיסר המפונק כמעט שלא יצא מדעתו. המחשבה המחרדה, כי עלול הוא לבלות את הלילה בין עצי היער ובמחיצתן של חיות הטרף, עצרה את פעימות לבו וסחררה את חושיו. הוא ראה את התהום פעורה למרגלותיו, ומושיע אין.

גלגלה האדמוני של השמש השוקעת, נבלע באדמת האופק ונתעלם מן העין. מעתה, נתון היה הקיסר המבועת, לחסדיהם המפוקפקים של ניצוצי האורה האחרונים ששרדו ביקום, עד אשר יופקר כליל למלתעותיה של חשכת הליל. או אז, הביאו סוסו הנבוך אל גדתו של הנהר, אשר זרם לצלע היער. אפיקו של הנהר לא היה רחב, ומסתבר, כי לאורו של היום, ניתן היה להשקיף אל גדתו השניה גם בעין בלתי מזויינת. אל מול החשיכה שהלכה ונתצבתה, צצו בזה אחר זה, אורות מרצדים בעברו השני של הנהר. הקיסר יכול היה להסיק מכך, כי על הגדה השניה שוכן ישוב, אשר בבתיו מועלים האורות עם רדת הלילה.

לאחר שהעריך במהירות את מצבו, נתאזר הקיסר בקור רוח ונחלץ להוציא את עצמו מן הסבך. הוא נפרד מסוסו האהוב פרידה אחרונה, הסיר מעליו את מדי הרכיבה, אשר אמורים היו להקשות עליו את השחיה, וזינק באחת אל

ביני וביני, מיהר היהודי להגיש לאורחו חלוק בית, על פי מדותיו. לפניו על השולחן, כבר מזוגה היתה כוס גדולה מלאה בין שרף ריחני, ומגש עמוס בתופינים, אשר הובהל מן המטבח.

'כוס' החמין בדרך, מיד תגיע! - בישר היהודי באזניו, תוך שהוא מזרז לפתוח תחילה בין השרף, אשר כחו יפה להציל מן הצינה.

לאחר שכילה הקיסר לסעוד את לבו ולהשקית את רעבונו, ביקש מיטה להחליץ את עצמותיו. עד מהרה הגיע הפונדקאי, כשהוא גורר אחריו מצע כבד, והחל מסדרו בעבור האורח. כשהשתטח הקיסר על המצע, הבחין הפונדקאי ברטט שחלף בגוו: משמע כי טרם חלצתו הצינה. הוא אץ, איפוא, להביא את פרוותו היקרה, וכיסה בה היטב את גופו של האורח, אשר פלט אנקת רוחה.

'אוייה!' - שמע שוב הקיסר את לחישתה של בעלת הבית - 'הוא ימלט באמצע הלילה, בנוטלו עמו את פרוותך היקרה!'

'חדלי' כבר, פתיה שכמותך! - גער בה הפונדקאי שוב - 'אנכי עוסק בהצלת נפש אדם ואילו את חסה על פְּרָוּהְ!...'

התרגשותו של הקיסר הלכה וגברה. למרות עייפותו העצומה,

ועד ארגיעה, ניתן היה לזהות בבירור את זיק הרחמים וההשתתפות בצער שניצת באישונו. שערי הפונדק נפתחו לרווחה, והזר הזמן להיכנס פנימה אל צל הקורה.

עודנו הקיסר על הסף, הגיע לאזניו קולה המבועת של הפונדקאית, כשהיא לוחשת לבעלה בחדרה:

'אוי' ואבוי, יענקל! מה הינך עושה? סיפורו של הלזה אינו נראה לי! מסתבר לי יותר, כי שודד הינהו, אשר הגיע הלום מן היער אשר בעברו השני של הנהר. הינך מכניסו לתומך הביתה - והוא עלול ללססם את כל אשר בבית, לא ישאיר דבר!

'הסי!' גער בה הפונדקאי בנוזיפה - 'רואה את לפניך אדם רועד מקור, עייף ורעב ויש לך פנאי לחשוב חשבונות?! הנחי הצידה את ההסתברויות, ואוצי המטבחה להביא לו כוס חמין להשיב את נפשו!'

'אך' למען השם יענקל! - המשכיה היא לחנן בקולה - 'הלא גוי הוא!'

'מה' לי גוי, מה לי יהודי?! - התרתח הוא לעומתה - 'הלא אדם הוא אשר נברא בצלם, וְשׁוֹמֵה לרחם עליו!'

הקיסר שמע כל מילה, ובעיניו ניקוו דמעות של התרגשות. 'ראו מה בין בני עמי, הערלים' - הרהר בלבו - 'לבין בניו של העם היהודי הנבחר! אשרי העם שככה לו!'

והוא עשה כאשר נתבקש. בהגיעם מול פתח הארמון ממש, קרא הנוסע בקול גדול: 'עצור!'

הפונדקאי נבהל, עצר לרגע את הסוסים, ועוד הספיק להבחין בנוסעו, המזנק מאחור מעל העגלה, ושועט היישר אל עבר גרם המעלות הראשי של הבניין...

חיילי משמר הארמון, אשר שמעו את הסיסמה המלכותית הסודית יוצאת מפורשות מפיה של הדמות עטופת הַפְּרֹוּהַ שצצה לקראתם, לא ידעו את נפשם מרוב תמהון. ברם, עד ארגיעה התעשתו, והבשורה על הופעתו של הקיסר האובד, התפשטה בכל מרחבי הארמון.

'שימו' יד על העגלון שהביאני הלום, והכניסוהו לאחד מחדרי ההמתנה! - הספיק הקיסר להטיל פקודה חטופה אל עבר שומריו, בעוד הוא גופו ממחר אל עבר קומת המגורים, למען החלף את הַפְּרֹוּהַ המגושמת שעליו - בבגדי מלכות הולמים יותר...

היהודי הנדהם, לא מסוגל היה להבין בשום פנים ואופן, לאיזו קלחת נקלע. ההסבר היחיד שמסוגל היה להעניק לעצמו היה, כי הוא נעצר ומובל למאסר בגין עצירתו לפני פתח ארמון המלוכה. הוא ניסה איפוא להתגונן ולהסביר לחיילים שהקיפוהו, כי נוסע אלמוני שביקש את

לא יכול היה להירדם, בטרם הרהר עוד שעה ארוכה ביופיות נפשו ובאצילותו של העם היהודי מכל העמים.

הבוקר אור, והקיסר ביקש מאת מארחו, להזאיל בטובו ולהסיעו על עגלתו לעיר הבירה, וינא. שם - הבטיח לו - בהגיעו אל ביתו, יחזיר לו את החלוק שקיבל ממנו, את הַפְּרֹוּהַ שהוא מעוטף בה, וכן ישלם לו בעין יפה בעבור הכנסת האורחים ובעבור הנסיעה גם יחד.

אזהרותיה של הפונדקאית לבעלה, כי האיש עלול להתנפל עליו בדרך, ולהסתלק עם החלוק, עם הַפְּרֹוּהַ ועם הסוס והעגלה, נפלו על אזנים אטומות.

'אינני' חושש! - אמר לה - 'מצות הכנסת אורחים, אמורה גם לגבי גויים, כדרכו של אברהם אבינו עליו השלום, ושומר מצוה לא ידע דבר רע!...' **'לאן'** ניסע? - שאל היהודי את נוסעו עם הגיעם לוינא.

'הביאני' ליד ארמון המלוכה! - השיב הנוסע.

'אסור' לעצור שם! - סח לו היהודי - 'ירידתך מן העגלה לא תתאפשר!'

'אל' דאגה! - השיב האיש - 'הרי מקומי אנכי, תושב העיר, ושביליה נהירים לי היטב!'

הבטחון העצמי שנסוך היה בקולו של האיש, שכנע את הפונדקאי,

שעה ארוכה ארכה לו לפונדקאי, עד אשר עיכל את הידיעה המהממת, ואלמלא סבר פניו הקורן והידידותי של הקיסר, אשר ניבט למולו ללא הרף, לא מצליח היה להתגבר על עשתונותיו הנבוכים ולחזור לצלילות דעתו. לאחר שיחה ארוכה שגלגל עמו על דא ועל הא, נענה הקיסר וביקש מאת היהודי, לנקוב בשכר הולם, אותו חפץ הוא לקבל מאת הקיסר, תמורת הצלתו מן הרעב ומן הקור, והכנסת האורחים הכה אדיבה שקיים בו.

הפונדקאי שקע במחשבות, והחריש. ניכר היה בעליל, כי מתלבט הוא קשות לבטא בשפתיו את אשר עם לבבו.

'אל לך להסס מאומה!' - עודדו הקיסר - 'המעשה אשר עשית והתנהגותך האצילית, מזכים אותך בכל פרס אפשרי! כל דבר שתבקש, לא יהיה יקר מדאי בעבור הקופה המלכותית, והרב שמשון ורטיימר, שר האוצר שלנו, לא יתקשה להעניקו לך! הוא אף בוודאי ישמח לעשות זאת ביתר שאת, כאשר מדובר באיש יהודי מאחיו!...'

אולם, שפתיו של היהודי נותרו חשוקות. הגה לא נשמע מפיו.

רק לאחר סרהובים מרובים, פצה סוף סוף הפונדקאי את פיו, ובקול רפה אמר לקיסר:

'הוד מלכותו! פרנסתי מצויה לי, ברוך השם, מן הפונדק אשר בכפר, ואינני זקוק למתנות. אולם, בקשה

טובתו, הטעהו והוליכו שולל, בעוד הוא עצמו נמלט אל הארמון פנימה. אולם, החיילים, אשר בעצמם לא ידעו דבר וחצי דבר, היסוהו והורו לו להמתין בסבלנות בחדר המפואר אשר לתוכו הובל.

חלפה שעה, והיהודי הוזמן להיכנס אל אולם הראיונות של הקיסר. רועד ורוטט בכל אבריו, שירך את דרכו אל הטרקלין המפואר, ובראותו לפניו את הוד מלכות הקיסר, בכבודו ובעצמו, כמעט ולא קרס תחתיו מתעלף, מרוב פחד ואיבוד עשתונות.

'ההינך מכירני?' - הציג הקיסר את שאלתו הראשונה.

'בודאי!' - מיהר היהודי להשיב בשינים נוקשות - 'וכי איזה אזרח אינו מכיר את תמונת הוד מלכותו הקיסר, ירום הודו?'

'ואותי בעצמי טרם ראית מימך?' - המשיך הקיסר לשאול.

'מימי לא!' - השיב היהודי - 'וכי איזו זכות היתה לי, הפרעוש הקטן, להביט בזיו פניו של קיסרנו האדיר, יאריך ה' ימי על ממשלתו?'

'ובכן!' - גם לו הקיסר מעדנות - 'הלילה הזה, לנתי בפונדקך אשר בכפר, ואתה בעצמך הביאותני הלום על עגלתך!...'

הוא קם, יצא את האולם בארשת של אכזבה, ואל משרתיו צויה להזמין מהרה את הרב ורטהיימר הלום.

'קח את היהודי היושב בחדר ההמתנה - הורה הקיסר לרבי שמשון - 'והעשירהו עושר רב, כפי ראות עיניך! הקופה המלכותית לפניך, עשה בה כטוב בעיניך!'

'אולם' - המשיך הקיסר ואמר - 'לא לשם כך בלבד הזמנתיך. חפצתי להודות לך ולאשר בפניך, כי אכן, חכמת אלקים יצוקה בקרבך, וכי התשובה אשר נתת לי לפני שלשה ימים על שאלתי, אמיתית וצודקת היא, ללא כחל וללא שרק!'

'בלילה, אשר עשיתי בצל קורתו של הפונדקאי היהודי, למדתי להכיר את אצילות נפשו של העם היהודי ביתר שאת וביתר עוז, עד אשר יכולני להעיד ללא היסוס, כי אפילו הכפריים הפשוטים שבו עולים ביפי נפשם לאין ערוך על האצילים שבקרב בני עמנו!'

'ברם, דא עקא, שזה עתה למדתי להכיר גם את העננה המעיבה על האצילות הזו - 'שנאת חינם... אכן, נראים הדברים, כי היא היא הניצבת לרועץ, להאריך את גלותכם ולעכב את גאולתכם!'

גדולה אחת לי אליך אדוני הקיסר, והיה, אם תואיל להיענות לי ולמלאותה, ידעתי כי מולאה משאת נפשי!'

'דבר כבר את דברך' - דחק בו הקיסר - 'ואל תלאני בהקדמות לשוא!'

'ובכן!' - הגביה הפונדקאי את קולו והחל מדבר בשטף - 'בכפר פלוני, הסמוך לכפרי, מתגורר רוכל יהודי, אשר עשה לו מנהג קבוע, להופיע מדי שבוע בכפר בו אני מתגורר, והינו קונה מאת האיכרים 'מציאות' שונות: עורות, גרוטאות, שברי כלים וכיוצא בכך! הדבר הזה חורה לי היטב, בכל שבוע מחדש: הרי אנכי מעולם לא דרכתי בכפרו, ולא הלכתי לחפש 'מציאות' אצל שכניו האיכרים - מה לו, איפוא, לבוא אל כפרי ולעשות סחורה עם שכני?! והלא 'איש על מחנהו ואיש על דגלו' נאמר!...

'לפיכך, אם על הקיסר טוב, יואיל נא להוציא צו, האוסר על היהודי הלז לדרוך בכפר בו הנני מתגורר - והיה זה שכרי מכל עמלי!...'

דממה עמוקה נתלתה באולם הראיונות. הקיסר הנדהם החשה שעה ארוכה, מבלי יכולת לפצות את פיו.

כאשר התעשת, היתה קריאתו הראשונה לאמר: 'הוי, כמה חכם וצודק הרב ורטהיימר! הצדק כולו אתו!...'

פרשת קדושים - עצם מציאותו מפריעה לי!

סיפור מוסרי עמוק זה - כך מוסרים - נוהג היה הצדיק הקדוש, רבי מאיר מפרימישלאן, לספרו מדי שנה בחג השבועות, כדי לעורר את ישראל קדושים - העומדים תחת רישומה הנשגב של קבלת התורה - לסלק את יצר הרע של שנאת חנם מביניהם.

ונרחיב מעט ב'שנאת חנם'...

'חבל!' - הפטיר הקיסר באנחה כנה - 'על עם כה אציל ונעלה, הסובל והמתענה שנים רבות כל כך, בגין מדה זרה שכזו, אשר אינה תואמת כלל את רמתו המוסרית הנפלאה!...' **נאנח** גם רבי שמשון.

ונאנחו גם יהודים רבים אחריו, מאז ועד היום, במשך שלש מאות שנה נוספות!...

עצם מציאותו מפריעה לי!

שבעים שנות גלות הסתיימו, ועם ישראל שבו לארצם...

וביום כ"ד בתשרי עמדו שמונת הלויים: "ישוע ובני קדמיאל שבניה בני שרביה בני כנני, על מעלה הלויים, ויזעקו בקול גדול אלהי אלהיהם" (נחמיה ט, ד) - אנא! רבונו של עולם, בטל מאתנו את היצר הרע של העבודה זרה.

והקב"ה קיבל את תפילתם וביטל את היצר הרע של העבודה זרה...

ומאותה עת, שבה חוסל היצר הרע של העבודה זרה, החלה לנשוב רוח טהרה בלבבות. קבוצות קבוצות של יהודים נראו מתאספים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ועוסקים בתורה. **והתורה** הקדושה שעסקו בה בקדושה ובטהרה, עזרה להם להכניע

בתקופת בית המקדש הראשון, עיקר ההתמודדות של עם ישראל היתה עם יצר התאוות, יצר שפיתה אותם לחטוא בעבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים...

ההתמודדות היתה קשה מאוד, והכשלונות היו רבים.

הקב"ה רצה לעזור להם, ולכן שלח להם את עבדיו הנביאים, יום אחר יום, כדי להרחיקם מהרע ולהחזירם למוטב, כמו שנאמר: "וְאֶשְׁלַח אֵלֵיכֶם אֶת-כָּל-עַבְדֵי הַנְּבִיאִים יוֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְשִׁלַּח" (ירמיה ז, כה)...

אך, היצר הרע בער בלבבות בחוזקה, והם לא רצו להתאמץ לעזור לעצמם.

ומכיון שכך, שלח הקב"ה את ירמיה הנביא להודיע לעם ישראל שבגלל מעשיהם הרעים הוא יחריב את בית המקדש ויגרש אותם מארצו ל-70 שנה!...

והסיבה שהוא שונא אותו כי הוא מרגיש שעצם מציאותו של הזולת ממעטת את מציאותו, ולכן אינו יכול לסבול אותו.

ונרחיב יותר:

הסיבה האמיתית לשנאת חינם נובעת מגילוי רגש של ישות וגסות הרוח - הוא חש בעצמו שהוא אדם חשוב מאוד, ובעל מעלות גבוהות ונשגבות... וכשהרגש הזה מתגלה אי אפשר לסבול את הזולת.

אתם בטח שואלים: 'מה הקשר?'

אז דעו לכם שהדבר פשוט:

מטבע רגש הישות לחוש ולהרגיש שהוא מקיף וכולל בתוכו את כל המציאות כולה! - הוא מבין הכל ויודע הכל, ובכל נושא יש לו דעה... ולכן כאשר הוא חש שישנה מציאות נוספת חיצונית לו, מציאות בעלת דעה ורצון משלה, הוא חש שהזולת ממעט את מציאותו...

והפתרון הפשוט ל'צרה' הזו היא פשוט למחוק אותו מהמציאות, ואת זה הוא עושה על ידי שנאה אמיתית לאותה מציאות...

נמצא דעיקר הסיבה לשנאת חינם הוא רגש הישות, שעל ידי זה נעשה בעיניו הזולת לו למתנגד. **וההתנגדות אינה מה שמתנגד לו באיזה פרט כי אם רק בזה שהוא נמצא!...**

את החומר תחת הצורה ולהתגבר על כל התאוות...

ארבע מאות עשרים שנה עמד בית המקדש השני על תילו, ובכל אותן שנים היו כל בתי המדרשות מלאים בלומדי תורה...

אצל אותם יהודים הכל היה מושלם. הכל, חוץ מדבר אחד!

בתוך הלבבות, פנימה, התגלה רגש מיותר ומסוכן, רגש של שנאת חינם...

ומצאנו להגה"ק הרש"ב מליובאוויטש זיע"א, שכתב כך (מאמר החלצו - תרנ"ט, אות ד):

דע, כי שנאה היא רגש. וכמו כל רגש גם בה יש פרטים רבים, ואופני התגלות שונים ומשונים.

אך בכלליות מחלקים את הרגש הזה לשני חלקים:

א. שנאה שנולדה בעקבות סיבה מסוימת (כגון: שגרם לו איזו רעה או שהוא מתנגד לו באיזה פרט).

ב. שנאת חינם.

והנה שנאת חינם כמשמעה, שהוא שונא את זולתו ללא שום סיבה (הוא שונא אותו חינם על לא דבר). הוא שונא את הזולת אפילו אם מעולם הוא לא היה עמו בקשר (גם שלא ידעו כלל, ולא היה לו שום משא ומתן עמו כו')...

11 מסילות אל הנפש

פרשת קדושים - מעללי דור המבול

וכאמור, המסר המרכזי של הסיפור הזה, הוא גנות הישנות חינם, שנאה שנבעה מכך שישנה עוד מציאות שהצליחה לתפוס קשר עם הגויים של העיריה שלי...

אך למרות זאת, למרות המסר הזה, ישנו בסיפור הזה מסר נוסף וחשוב מאוד! ועל כך בשיחתנו...

אך לפני כן נקדים...

והיינו דבזה עצמו מה שנמצא מציאותו, הרי הוא ממעט הישות שלו, ובזה הוא מתנגד לו ואינו יכול לסובלו...

ומכיון שבבית המקדש השני התגלה רגש שנאת חינם לא נותרה ברירה, ונגזר על בית המקדש שיחרב...

ועד עתה אנו שרויים בגלות המרה והקשה!

מעללי דור המבול

ומכיון שראו כך, החלו ללכת אחרי יצרם הרע, והפכו את הרשע והחמס - לדרך חיים! ואת הכפירה בה' - לידיעה!...

והנה, בתוך כל העולם הזה המלא רוע, הסתובב לו איש צדיק, בעל לב

אוהב ורחום, זך וישר ושמו נח. נח עבד את בוראו בסתר, ובכל כחו,¹ וכמו שנאמר: "אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (בראשית ו, ט).

בהיות נח בן 480 שנה התגלה אליו הקב"ה והודיע לו: "קֹץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי פִי מֵלֵאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשַׁחֲתֶת אֶת־הָאָרֶץ. עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי

אחד הדורות המפורסמים ביותר שהופיעו על במת העולם, הוא ללא ספק 'דור המבול'. מעלליו מתפרשים על כמה פסוקים בפרשת בראשית, ועל פרק שלם בספר איוב (פרק כא).

דור המבול זכו לחיות חיים שלווים ונינוחים. חיים ללא קשיי פרנסה, בעיות בריאותיות, ופחדי מלחמה.

והסיבה לכך, מכיון שבשני דור המבול, היו כל ציבורי הברכה והשפע שבשמים (המכונים 'הנהגת אריך אנפיו') פתוחים ומריקים עליהם תדיר.

מעין החכמה

רוח, מבלי להוכיח ולמחות בהם. ובמדרש מאשים אותנו על זה, **אמנם במאה ועשרים שנה האחרונים** בבנותו התיבה כל זמן **עסקו בבנין**, מיחה בהם יום ויום והוכיחם על פניהם...

1. וזה לשון החתם סופר (פרשת נח - ד"ה או יאמר כי בכל דורותיו):

"נח איש צדיק תמים ה'ה בדרתיו" (בראשית ו, ט) - בכל דורותיו וזמנו היה תמים, שפל

ואמרו בגמרא הקדושה (סנהדרין קח:):

דרש רבא, מאי דכתיב: 'לפיד בוז לעשתות שאנן נכון למועדי רגלי', מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם **דברים שהם קשים כלפידים!** והיו מבזין אותו!

אמרו לו: 'זקן! תיבה זו למה?'

אמר להם: 'הקדוש ברוך הוא מביא עליכם את המבול!'

אמרו: 'מבול של מה? אם מבול של אש יש לנו דבר אחד ועליתה שמה! ואם של מים הוא מביא, אם מן הארץ הוא מביא - יש לנו עששיות של ברזל שאנו מחפין בהם את הארץ. ואם מן השמים הוא מביא - יש לנו דבר ועקב שמו'...

אמר להם: 'הוא מביא מבין עקבי רגליכם! שנאמר: 'נכון למועדי רגלי!'

והוסיפו במדרש (בראשית רבה, פרשה ל - אות ז) ואמרו:

'לפיד' - פירושו הכרזה. ונח היה מכריז: ומוכיח לדורו, ואומר להם: חזרו בתשובה, ואם לא ה' יביא מבול.

גַּפְרִי קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתְּבֵה" (שם פסוקים יג-יד)... ומבקש אני ממך: לך ותודיע להם, אולי יחזרו בתשובה והגזירה תבטל!

ונח הצדיק שמע לקול ה', ויצא לעבודה...

דוכני השוק בעיר 'חנוך'² היו עמוסים בפירות עסיסיים, ובירקות ענק. האוירה בשוק היתה כמו תמיד מלאה בקסם ובמסתורין.

אנשים ענקים חשופי זרוע הסתובבו שם, מטלטלים גְּיוֹת של פילים ענקים ממקום למקום, כאילו מזיזים חתיכת נייר... **ולפתע** נשמע קול...

על אבן גדולה עמד נח הצדיק והכריז: שמעו דברי! הקב"ה שלח אותי להגיד לכם: חזרו בתשובה ואם לא ה' יביא מבול...

מכל עבר החלו להתעופף עגבניות אדומות, מלפפונים ירוקים, וגמבות צהובות... ופניו ובגדיו של נח נצבעו בכל צבעי הקשת...

אך נח לא נשבר, והמשיך בדרכו לנסות להציל את העולם...³

וכך גילה איוב ואמר: "לִפִּיד בּוֹז לְעִשְׂתוֹת שְׂאֲנָן נְכוֹן לְמוֹעְדֵי רַגְלִי" (איוב יב, ה).

מעין החכמה

3. **'וַיְהִי נֹחַ בְּרִחַמֵּשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד נֹחַ אֶת־** שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת" (בראשית ה, לב), ופירש הספורנו (שם ו, י): 'ויולד נח' - מאז שהתחיל להוכיח בני דורו בא על שכרו וזכה לבנים.

2. **וכמו** שנאמר: "וַיִּדַע קִינוּ אֶת־אֲשֶׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוּךְ וַיְהִי בְנָה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר קָשֶׁם בְּנוֹ חֲנוּךְ" (בראשית ד, יז).

פרשת קדושים - לא כך מוכיחים!

תה... תה... תה...

ומי יעמוד בסוד מצחקים...

והסוף המר ידוע: ביום בהיר אחד

נפתחו ארובות השמים וכל

מעיינות תהום רבה... ומים אדירים,

עלו ושטפו בזעם ובכעס את הבריאה

כולה... הריאות נסחטו מכל שאריות

האוויר, והמים כוסו בבעבועים...

'בוז' - כל דורו ביזו אותו וקיללו אותו

וצחקו על תמימותו, ואמרו לו:

עליך יבוא המבול.

ובאמת... חמש שנים לפני המבול מת

למך - אביו של נח. וכעבור

חמש שנים מת סבו של נח - מתושלח.

ונח הפך לבידיחה! הוא אומר שיבוא עלינו

מבול, ולבינתים המבול בא על משפחתו...

לא כך מוכיחים!

ב. 'מדוע לא התפללת על בני דורך, שיחזרו

בתשובה ויתמתקו מעליהם הדינים!'

ומכיון שלא היתה לו תשובה, יצא חייב

בדינו, והוצרך לרדת שוב לעולם

הזה, יחד עם נשמתו של משה רבינו!⁴

ובגלגול שלו במשה רבינו הוא יצטרך

לתקן את ענין התוכחה ואת ענין התפילה!

ואנו עומדים ותמהים: הרי מבואר בגמרא

ובמדרש (שהבאנו לעיל) שנח הוכיח

את בני דורו 120 שנה ברציפות, וכמו

לאחר המבול חי נח עוד 350 שנה, וכמו

שנאמר: "וַיְחִי נֹחַ אַחֲרֵי הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ

מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמֵשִׁים שָׁנָה" (בראשית ט, כח).

ואז, כמו כולם, הגיעה נשמתו ועמדה

בפני בית דין של מעלה. ושם

תבעו אותו בשני דברים:

א. 'מדוע לא הוכחת את בני דורך?'

מדוע לא קיימת את הציווי המופיע

בפרשת קדושים: "הוֹכַחְתָּ תּוֹכְחֵת אֶת־

עַמִּיתְךָ" (ויקרא יט, ז)?

מעין החכמה

ויש צדיק אחד שעובד הבורא ומחזיר

הרשעים להיות גם כן מעובדי הבורא

כמו אברהם אבינו שהיה מגייר גרים.

ואיתא בכתבי האר"י ז"ל (שער הפסוקים,

פרשת בראשית - ד"ה 'לא ידון רוחי') **שעל**

זה נענש נח על שלא היה מוכיח הרשעים

שבדורו והוצרך לגלגל במשה, ומשה היה

מתקן שהיה מוכיח תמיד כל ישראל...

4. וזה לשונו של הגה"ק רבי לוי יצחק

מברדיטשוב זיע"א (קדושת לוי - ריש פרשת נח):

"**אלה** תולדות נח" (בראשית ו, ט) - נראה דהנה

יש שני מיני צדיקים שעובדים את הבורא:

צדיק אחד יש שעובד הבורא ברוך הוא

בהתלהבות גדול והוא לעצמו ואינו

מקרב הרשעים להיותם גם כן מעובדי הבורא

ברוך הוא רק שהוא בפני עצמו לבדו עובד הבורא.

תוכחה קשה, **דברים שהם קשים כלפידים!** ותוכחה כזו לא נקראת תוכחה!

תוכחה שאין לה שום סיכוי להיקלט בלב, היא לא נקראת תוכחה!

וכשמוכחים את הזולת בחריפות ו'בציפורנים'⁵ אין סיכוי שהיא תקלט!...

ונח חיכה שיגיע זמנו לרדת שוב לעולם. לתקן...

שדרש רבא את הפסוק: 'לפיד בוז לעשתות שאנן נכון למועדי רגל', מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם **דברים שהם קשים כלפידים!...**

ואם כן מדוע הוא נתבע שלא הוכיח? הרי הוא כן הוכיח?!

והתשובה היא פשוטה: התוכחה שהוכיח אותם נח היתה

מעין החכמה

שתהיה ההלכה כמותם לדורי דורות...

עלינו לדעת כי ישנן בשמים רבבות רבבות של מדרגות המבדילות בין יהודי אחד למשנהו (בבא בתרא עה.), **וההבדלים הללו תלויים רק בגילוי רגש הביטול והענוה!** ככל שהרגשות הללו מתגלים בתוך הלב של היהודי בגילוי רב יותר, **כך הוא יזכה לשבת קרוב יותר לכסאו של הקב"ה.**

וכמובן, היחיד שיכול למדוד את רמת מדת הביטול שיש לכל אחד ואחד בלבו זה אך ורק הקב"ה, הבוחן כליות ולב, כמו שנאמר: 'וה' יראה ללבב' (שמואל"א טז, ז).

ועל כך אמר רבי שמעון בר יוחאי (סוכה מה ז): ראיתי בני עלייה והן מועטין, כי רק למעטים יש ביטול אמיתי ומוחלט לפני ה'.

וכמו שצריך להתבטל לפני ה', כך צריך להתבטל לפני הזולת. ואדרבה, מדרגת הביטול שבאדם נמדדת בעיקר לפי מדת הביטול שיש לו כלפי הזולת. ולכן לימדונו חז"ל (ראשית חכמה, שער היראה - פרק יב אות מו) שביום הדין ישאלו כל אדם: 'האם המלכת את חברך עליך בנחת?!'. כלומר, האם התבטלת בפני חברך ועשיתו כמלך עליך? ואם המלכת החבר

5. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר כך (אמרי נועם, בהעלותך - מאמר יא):

עלינו לדעת כי מעלתו של היהודי בשמים נמדדת לפי גודל מדת הביטול שיש לו לפני הקב"ה, וככל שיש ליהודי מדת ביטול גדולה יותר, כך גם הקב"ה משפיע לו מדרגות רוחניות גדולות יותר.

ודוגמא מצויינת לכך נוכל למצוא בדברי הגמרא (עירובין יג.), שלאחר שלש שנים של מחלוקות בהלכה בין בית שמאי לבית הלל, יצאה בת קול ואמרה: 'אלו ואלו דברי אלהיים חיים הן, והלכה כבית הלל', וזאת רק משום 'שנוחין ועלובין הין, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן'.

כלומר, אף על פי שגם בית שמאי וגם בית הלל היו תנאים קדושים וגאונים שאין כדוגמתם, בכל זאת, כאשר ישבו בשמים לדון כמו מי תהיה ההלכה, בדקו את מדת הביטול והענוה שהיתה לכל אחד מהם, וכשמצאו שלבית הלל היתה מדת ענוה וביטול גדולה יותר - מיד הכריעו

התיקון הראשון - התפילה!

בסיון שנת 2448 לבריאת העולם עמדו עם ישראל למרגלות הר סיני.

ארבע מאות ארבעים ושנים שנה חלפו מפטירתו של נח, וב'ו'

מעין החכמה

והרמז שבזה הוא: **כי ציפורנים העודפות על הבשר יכולות לשרוט ח"ו ולכן הן טמאות ביותר, כי כל מי שמסוגל לשרוט את האחרים אין טמא כמותו. ולכן גם כשאתה רוצה להוכיח את אשתך, את ילדיך, או כל אדם אחר, קודם כל תסיר את הציפורנים - את הלשון הבוטה, המשפילה והכואבת, ותוכיח אותו בעדינות ובנעימות מבלי לגרום לו צער** (היום יום - כ"ב אלול).

וזהו בעצם עיקר ההבדל בין תורת המוסר לבין תורת החסידות:

תורת המוסר תמיד דואגת לשלימותו האישית של האדם ולתיקונו, ואילו תורת החסידות דואגת לשלימותו של הזולת. היא לא מתייחסת כלל לאדם עצמו, כי מבחינתה האדם צריך להרגיש כמי שאינו קיים כלל ולא יותר מאשר אין ואפס, ועיקר התמקדותו של האדם צריכה להיות בזולת, כיצד לעזור לו ולהועיל לו, ופשיטא שלא לצער אותו חלילה.

לפי תורת החסידות האדם ירד לעולם לא בשביל עצמו אלא בשביל להועיל לזולת, כמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש (שם - ה' אייר): **נשמה יורדת לעולם הזה וחייה שבעים - שמונים שנה, כדי לעשות ליהודי טובה בגשמיות, ובפרט ברוחניות. לכן על כל אחד ואחת להשתדל להושיט עזרה לכל מי שפונה אליו ומבקש את עזרתו, ותמיד עליו לחשוב: 'מה אני יכול לעשות למען הכלל והפרט, וכיצד אוכל לדאוג לזולת ולעזור לו, משום שזהו כל היעד שלו בעולם...**

נדרשת מאתנו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר שאסור לבזו לו או לגרום לו צער ונוק ח"ו.

לפעמים פְּגָמִים יושבים ללמוד תורה בחברותא וכשאחד מהם אומר סברא, בא חברו ואומר לו: 'חוץ ממה שאתה אומר צריך להגיד כך וכך'. במילים אחרות הוא אומר לו: 'מה שאמרת בכלל לא נראה לי'. צורת התייחסות מזולת זו היא לא הדרך הנכונה בלימוד התורה, אלא צריך לומר לחברותא: 'בנוסף למה שאתה אומר, יש לומר עוד כך וכך'.

כי כשאתה משתמש בלשון 'חוץ מזה', הרי זה כאילו שאמרת לחברותא: 'אתה כלומניק. אתה בכלל לא יודע מה שאתה מדבר', והרי זה ההיפך הגמור מענין המלכת החבר. אבל כשאתה משתמש בלשון 'נוסף לזה', הרי זה כאילו שאמרת לחברותא: 'יפה אמרת, אך בנוסף למה שאמרת יש לומר עוד כך וכך'. כלומר: 'אמרת דבר מצויין, וברצוני להוסיף עוד קצת תבלין לדבריך כדי שהם יהיו עוד יותר משובחים'.

אדם צריך למחוק מלבו את הרגשת הגאווה הגורמת לו לזלול בזולת, וכן להסיר מלבו את הטבע והרצון לפגוע בזולת ולהזיק לו. משום כך מבואר בספרים הקדושים (בן איש חי - ש"א פרשת אחרי מות אות כד ופרשת דברים אות יג), ומקורו בדברי האר"י ז"ל (עץ חיים, שער פרצופי זיו"ן - פרק ב), שכאשר הציפורנים עודפות על הבשר ויוצאות חוץ ממנו, נאחזת בהן טומאה קשה מאוד, ולכן צריך מיד למהר לגזוז אותם.

אהרן רצה להרויח זמן, ולכן אמר להם: כדי ליצור 'אלהים' צריך הרבה זהב, לכן ותביאו לי את התכשיטים מאזני נשיכם ובנותיכם, ואז, אצור לכם 'אלהים' לפי האופנה האחרונה...

הנשים שבאותו הדור היו יראות שמים גדולות ולכן התנגדו בכל תוקף, והגברים לקחו את התכשיטים שלהם ונתנו אותם לאהרן, "ויקח מידם ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה" (שמות לב, ד)...

באותה שעה רעשה כל הבריאה כולה, והקב"ה הודיע למשה: החלטתי להשמיד אותם! ואת העם שלי אקים ממך!

משה רבינו שמע את הגזירה... ושתק! אך לאחר ששמע מהקב"ה את המילים: "הֲרַף מְמַנֵּי וְאֲשֻׁמִּידם וְאֶמְחָה אֶת־שָׁמֶם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (דברים ט, יד), הבין שהדבר תלוי בו.⁷

ומשה עמד והחל להתפלל לפני הקב"ה, וכמו שנאמר: "ויחל משה את פני

ולמחרת, ב-ז' בסיון עלה משה רבינו לשמים להביא את התורה. לפני שעלה הודיע: עוד ארבעים יום (960 שעות) אני חוזר. כוונתו היתה ארבעים יום חוץ מאותו יום שדיבר עמם, אולם, בני ישראל לא הבינו. ומעת שעלה החלו לספור.

וכאשר ראו שעברו 960 שעות ומשה לא חזר. התקהלו כל עם ישראל והתאחדו ביחד (חוץ משבט לוי) ואז, ניגשו אל אהרן, וביקשו ממנו: עשה לנו אלהים שילכו לפנינו. וכמו שנאמר: **"ויקהל העם** על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו" (שמות לב, א)...

והאחדות הזאת לדבר עבירה - היא היתה תחילת הקלקול! וכך כתב הגה"ק רבי יעקב מאיר ליברוט בספרו אמרי יעקב (פרשת ויקהל - עמוד 65), בחטא העגל כתיב: 'ויקהל העם' - באחדות, ונפרדו בזה מהאחדות הקדושה אל ההיפוך.

מעין החכמה

וכמות הזהב שאספו היה רב ועצום, והיה יכול בקלות לצאת שור גדול, ואם כן מדוע יצא עגל קטן?

והשיב: הערב רב הם שאספו את הזהב... והם, גנבו חלק מהזהב...

7. וזה לשון הגמרא הקדושה (ברכות לב): "וידבר ה' אל משה לך רד" (שמות

6. בספר עטרת אבות - חידושים מגדולי הדורות (חלק באר צבי - עמוד נא) כתב: הקשה הגה"ק רבי צבי קינסטליכער, דהנה בשעת עשיית העגל אמר להם אהרן: "פרקו נזמי הזהב... ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן" (שמות לב, ב-ג).

פרשת קדושים - התיקון הראשון - התפילה!

אומר, מלמד שעמד משה בתפילה לפני הקדוש ברוך הוא **עד שאחזתו אחילו**. מאי 'אחילו'? אמר רבי אלעזר, אש של עצמות!

וכך במשך ארבעים יממות רצופות התמיד בתפילה ובלמוד סניגוריא על עם ישראל! וכמו שהעיד על עצמו: "ואתנפל לפני ה' כראשונה **ארבעים יום וארבעים לילה** לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשות הרע בעיני ה' להכעיסו" (דברים ט, יח).

ובסוף הצליח להמתיק את הגזירה, וכמו שנאמר: 'ויחל משה', וכמו שדרשו חז"ל (שמות רבה, פרשה מג - אות ג): רבנן אמרין, מהו 'ויחל משה'? עשה את המר מתוק! 'ויחל' - לשון חלוי, והיינו המתקה ומתיקות.

ובכח מסירות נפשו הצליח להחיל עליהם את מדת הרחמים, שנאמר: 'ויחל

ה' אלהי"ו" (שמות לב, יא) - 'ויחל', פירושו תפילה (ספרי, פרשת ואתחנן - פיסוקא כו).

וכאשר ראה משה שמדת הדין מתוחה, אמר להקב"ה: אם אתה מבטל את הגזירה - הכל ימשיך כרגיל. אך אם אתה לא סולח - **מבקש אני ממך מחק את שמי מתורתך הקדושה, ומהעולם הזה והעולם הבא!**⁸ שנאמר: "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין - מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות לב, לב). שנאמר: 'ויחל', ופירש רש"י (ברכות לב. ד"ה שמסר): 'ויחל' - לשון חלל, שמסר עצמו למיתה.

והמשיך להתפלל בבערת הלב ובחמימות ההרגש, מתוך דאגה אמיתית וצער כנה, עד שמרוב עוצמת התפילה אחזה אש בכל עצמותיו ונוצרה לו דלקת העצמות. וכך דרשו בגמרא הקדושה (ברכות לב.): 'ויחל משה את פני ה'" - תניא רבי אליעזר הגדול

מעין החכמה

ומתיירא לומר לו דבר, אמר המלך: אלמלא אוהבי זה שיושב לפני הרגתיך, אמר: דבר זה תלוי בי, מיד עמד והצילו.

8. וזה לשון הזוהר חדש (נח דף כט ע"א): "ויחל משה" (שמות לב, יא) - מהו 'ויחל'... רבנן אמרי, לא הניח משה להקדוש ברוך הוא, **עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא**. דכתיב: "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שם פסוק לב).

לב, ז), מאי י'ך רד? אמר רבי אלעזר, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: 'משה! רד מגדולתך! כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, ועכשיו ישראל חטאו אתה למה לי?!

מיד תשש כחו של משה ולא היה לו כח לדבר. וכיון שאמר: "הרף ממני ואשמידם" (דברים ט, יז), אמר משה: 'דבר זה תלוי בי' מיד עמד ונתחזק בתפילה וביקש רחמים.

משל למלך שכעס על בנו והיה מכהו מכה גדולה והיה אוהבו יושב לפניו

(מחנני אותיות) **"מי נח זאת ליי"** (ישעיה נד, ט), כי הוא גרם (למבול), לכן נקרא על שמו!...

ומשה חזר להתפלל עליהם לתקן את אשר עָוֹת, ועל כן אמר: 'מחנני נא' - לשון מיחוי, כמו מי המבול, וכל ימיו לא היה אלא בתפילה על הדור לתקן מה שְׁעוֹת באותן הימים אשר חטאו בעגל ובפגמו בשם זה של יל"י שהוא נגד שור במזלות ואמרו: 'עלה שור'... עיי"ש באורך.

ועתה נותר לו לתקן את החטא השני, ענין התוכחה...

משה' - ודרשו בגמרא הקדושה (שם): אמר רבא אמר רב יצחק, מלמד שהחלה עליהם מדת רחמים (ופירש רש"י, וז"ל: 'שהחלה עליהם מדת רחמים' - כמו: 'יחולו על ראש יואב' (שמואל"ב ג, כט), לשון הניח).

ובכך הוא זכה לתקן את פגמו של נח, על מה שלא התפלל על בני דורו! וזה לשון רבינו האר"י ז"ל (ליקוטי תורה, פרשת כי תשא - ד"ה 'מחנני'):

'מחנני' - דע כי נח היה בחינת משה ולא התפלל על דורו, לכן אמר: 'מחנני'

יום חנוכת המשכן...

פרשת קדושים נפתחת בפסוק: **"דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"** (ויקרא יט, ב). **ונבאר** את המושג 'קדושה':¹⁰

תשעה חדשים (בערך) עברו מחטא העגל, וב-א' ניסן שנת 2449 לבריאה הוקם המשכן. ובאותו יום נצטוו משה לאסוף את עם ישראל וללמד אותם את פרשת קדושים!⁹

מעין החכמה

'קח מאתם', נשיא אחד ליום, 'בהעלותך', 'קח את הלויים', 'ויקחו אליך פרה אדומה'.

10. וכאן אנו רוצים לעזור ולהדגיש:

אנו חיים בעולם גשמי, בעולם שמושגיו כל כך נבדלים ושונים מהמושגים הקיימים בעולם הרוחני - העולם הפנימי.

כאשר בעולם הגשמי מציינים מטרה להשגה - אזי כל זמן שלא השגנו את המטרה, אנו נחשבים ככשלוך, וכאי הצלחה.

9. וזה לשון ה'ספרי זוטא' (פרשת נשא - פק ז פסוק יא):

"ויאמר ה' אל משה" (במדבר ז, יא) - חמש עשרה פעם נדבר עם משה ביום אחד ואיזה זה יום הוקם המשכן. ואלו הן: 'אדם כי יקריב מכם קרבן', 'צו את אהרן', 'קח לך עגל', 'יין ושכר אל תשת', 'איש איש מבית ישראל אשר ישחט', 'כמעשה ארץ מצרים', **'קדושים תהיו'**, 'אמור אל הכהנים', 'וישלחו מן המחנה', 'יכה תברכו',

אני' - הרצון הוא להיות מופרש לגמרי, לרצונו ולחלקו של הקדוש ברוך הוא...

היכולת של יהודי לומר 'לא' לתשוקותיו, הגסות ולמבקשי רעתו הרוחנית,

היא המתנה הטובה שחנן הבורא יתברך, את עבדיו משרתיו עושי רצונו יתברך,

זאת יכולת נדירה באנושות הגסה המקפת את כל העולם, כשאנו יכולים לרוח הרעה ששאובה מכחות רוחניים ואלמותיים (נצחיים), ואנו מנצחים אותה - **זהו הפלא הגדול ביותר שיש באנושות.**

בדרך כלל, אין יכולת לעמוד כנגד אש התופת של התאוות, 'אנא בישראל ואיהו אש'¹², וכי אנו עדיפנא מיניה? יש

המשמעות הפשוטה של ה'קדושה' היא,¹¹ שנהיה מופרשים

ושמורים מאיסורי ערוה למיניהם, כמובא במדרש (ויקרא רבה, פרשה כד - אות ו): מפני מה נסמכה פרשת עריות (שבפרשה הקודמת) לפרשת קדושים? אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה אתה מוצא קדושה... כל מי שהוא גודר עצמו מן הערוה נקרא 'קדוש'.

והדרישה היא שנהיה פרושים (מן הערוה) מכל וכל, במחשבה

דיבור ומעשה, ולא זו אלא אף זו, **לזכך את הרצון הפנימי, שלא יהיה הדבר הזה בגדר של נסיון ומשיכה, כי אם 'כי קדוש**

מעין החכמה

'בני אדם' למכירה. בין כל אותם בני אדם היו כמה בנות ישראל שנפלו בשבי.

כשסיפרו זאת לרב עמרם חסידא הזדעזע מאוד, ופדה אותן.

אמר רב עמרם לתלמידיו: לבינתים, עד שנתארגן להחזיר כל אחת לעירה. יש לי בבית, עליית גג שאפשר לעלות אליה רק עם סולם. והסולם כבד מאוד וצריך עשרה בני אדם שיוזיזו אותו. ולכן, אני מציע שנסדר להן שם מקום התאוששות. וניקח את הסולם שאף אחד לא יוכל לעלות לשם.

בצד עמד הס"מ והקשיב. וכששמע את הצעתו של רב עמרם חסידא חיכך ידיו בהנאה: זהו! עכשיו אני אגמור אתו את החשבון! אני כבר אדאג שרב עמרם חסידא יחטא בחטא הנורא הזה...

אך בעולם הרוחני הכל שונה. כל צעד קטנטן הוא שלימות! לכל מחשבה קדושה, דיבור טהור ומעשה זך - ואפילו שיהיה הקטן שבקטנים - יש כבר חשיבות גדולה ונוראה.

כל התקדמות קטנה שתהיה - היא כבר נקראת התקדמות! ובפרט במסלול להשגת הקדושה שהוא מסלול ארוך ומייגע - לכל סנטימטר ישנה מעלה, לכל סנטימטר ישנה חשיבות! ואשרי ההולך ומתקדם תמיד, בכל עת!...

11. בטאון שארית יעקב (נדבורנא ביתר, גליון צו - פרשת קדושים תשע"ד).

12. במסכת קידושין (פא. עם פירוש היבן היודיע) הובא כך:

יום אחד הגיעו לשוק שבנהרדעא קבוצה של סוחרי עבדים, פתחו דוכנים, והציעו

ו(אדם השומע את מחשבותיו יש בכחו להכיר את רגשותיו המתגלים בתוכו), ולכן נקראת החכמה 'ראשית', וכמו שנאמר: "ראשית חֲכָמָה" (תהלים קיא, ז).

וקדושה נמצאת **במימד השכל** - כאשר הוא מצליח להתאחד בשכלו עם שכל התורה, עד שיהיה הענין הזה מבוזה בעיניו מאוד, עד שיגיע למצב בו רגשותיו יגעלו מכך בתכלית, וממילא לא יחשב הדבר בעיניו לנסיון כלל!

זה לשון התניא קדישא (ליקוטי אמרים - פרק ז):

וביאר הענין, כי הנה צדיק גמור שנהפך הרע שלו לטוב, ולכן נקרא 'צדיק טוב לו', הוא על ידי הסרת הבגדים

רק כח אחד נורא ונשגב ביותר, שבאמצעותו ניתן למגר את האויב הזה, הוא כחו של הקב"ה... רק אם אנו מדבקים את עצמנו בהשם יתברך ואנו שואבים את הכח של הנצח ממקור הנצח, משם אפשר לקחת כחות נאצלים לעמוד כעמודא תקיפא בהאי עלמא, ולזכות לשמירת העינים, לשמירת המחשבה, ולשמירת כל הגוף בקדושה ובטהרה...

ונחזור על הדברים בסגנון שונה:

היהודי הוא בעל חמשה ממדים, והם: שכל, רגש, מחשבה, דיבור, ומעשה. וכאשר כל מימד נולד מהמימד הקודם לו.

מימד השכל מוליד את מימד הרגש, והרגש מוליד את המחשבות!

מעין החכמה

במקומו, והחל לצעוק בקול: דליקה יש בבית עמרם! אש בוערת בבית של עמרם!

מכל הכיוונים באו השכנים ובידם דלי מים, בעטו בדלת ונכנסו פנימה...

'הרב! בישת אותנו!"

אמר להם, מוטב שתביישו ממני בעולם הזה ולא בעולם הבא.

ממשיכה הגמרא ואומרת: השביע רב עמרם ליצרו שיצא ממנו, **ויצא**

ממנו בדמות עמוד אש לוהט!

אמר לו רב עמרם: ראה! כי אתה הוא אש, ואני רק מן בשר. אף על פי כן ניצחתי אותך!...

בלילה, בשעה ששהה רב עמרם חסידא בביתו, עברה אחת השביות ליד פתח העליה, והסי"מ, **בכח שנתן לו הקב"ה**, האיר את בשרה באור נורא ונפלא...

רב עמרם שלא הבין מאיפה הופיע אור כזה באמצע הלילה, הרים את עיניו וראה את השבויה. ובלבו נולדה תאוה גדולה...

והוא ניגש לסולם, שצריך עשרה כדי להזיזו, והזיז אותו לבד...

הוא החל לטפס בסולם, מדרגה אחר מדרגה... וכשהגיע לאמצע הסולם, הצליח להתעשת. ובשארית כחותיו חיזק רגליו לעמוד

באהבה רבה בתענוגים וחיבה יתירה הנ"ל כי הם זה לעומת זה, כדכתיב: "תְּכַלִּית שְׂנֵאָה שְׂנֵאָה לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי. חֶקְרָנִי אֶל וְדַע לְבָבִי" (תהלים קלט, כב)...
וכפי ערך גודל האהבה לה' כך ערך גודל השנאה לסטרא אחרא והמיאוס ברע בתכלית...

וברשותכם נרחיב עוד...

המפתח הכללי להכל...

רוחני (שהוא בעצם גילוי של אחד מכחות הטומאה), והחושך הזה הוא המעלים ומסתיר ממנו את אור הקדושה. ותפקידו, בימי חייו עלי אדמות, לבקוע את החושך ולהגיע אל האור (וכמובן, יש בזה עומק לפנינו מעומק, עד אין סוף)...

ורבי נחמן, מאריך שם בדבריו מאוד, והרוצה להעמיק ילמד את דבריו הקדושים בספרו. אך עתה, בכל זאת, ברצוננו להביא נקודה אחת מדבריו. וזהו:

דע, שלמרות שכחות הטומאה מכילים שבעים סוגים שונים, בכל זאת הם נכללים כולם בתאוה אחת, תאוה הבוערת ולוהטת כמדורת אש גדולה ונוראה, אש המרתיח את הגוף באלפי מעלות! והוא הרע הכולל!

והתאוה הזו, הרע הכולל, שכל הרעות שבעולם כלולין בו הוא תאות

הצואים לגמרי מהרע, **דהיינו למאוס מאוד בתענוגי עולם הזה להתענג במ בתענוגות בני אדם למלאות תאות הגוף בלבד ולא לעבודת ה'**, מפני היותם נמשכים ונשפעים מהקליפה וסטרא אחרא.

וכל מה שהוא מהסטרא אחרא, הצדיק גמור הוא שונאו בתכלית השנאה מחמת גודל אהבתו לה' וקדושתו

עיקר הקדושה הוא דוקא בענין הזה (של פרישה מעריות). ואת הסיבה לכך גילה הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוה"ר"ן - קמא, תורה לו), וכך הוא כתב: **דע**, כי כאשר עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם, ברא שתי מערכות, מערכה אחת של קדושה וטהרה, ומערכה שניה של סיאוב וטומאה.

וכל אחת מהמערכות כוללת בתוכה שבעים כחות כלליים.

שבעים הכחות של הקדושה - מתגלים בתוך השבעים פנים של התורה.

ושבעים הכחות של הטומאה - מתגלים בתוך שבעים סוגים של תאוות ומדות רעות.

וכל יהודי ויהודי כשהוא נולד, הוא נולד מוקף בסוג אחד של חושך

(שהרי על ידי הקדושה הזו מתגברים על כל הטומאות)...

וכאמור, ב-א' בניסן נצטוו משה רבינו לאסוף את כל עם ישראל ללא יוצא דופן, (שנאמר: "דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא יט. ב)), ולצוות אותם על הקדושה.

והדבר פלאי פלאות, איך אפשר לדרוש את זה מכל יהודי?!...

ביאוף - **דהיינו תבערת המדורה של תאות הניאוף**, שכל שבעים כחות הטומאה משוקעין וכלולין בו...

ולכן הוא גם התיקון הכללי, מי שמשבר התאוה הזאת, אזי בקל יכול לשבר כל התאוות!...

ועתה מובן מדוע פירשו חז"ל את הציווי 'קדושים תהיו' (שהוא ציווי כללי) על פרישה מן העריות

האחדות - סוד הקדושה!

ונרחיב יותר:

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (אמרי נועם, קדושים - מאמר א) אמר כך, וז"ל:

בתוספת עומק יש לבאר שמצות 'קדושים תהיו', פירושה: שתהיו ראויים להשראת השכינה עליכם. ולפי זה יש לומר שמצוה זו נאמרה באסיפת כל עם ישראל משום שאין השכינה שורה על ישראל אלא כשהם באחדות זה עם זה, וכדברי אדמו"ר הזקן בתניא קדישא (ליקוטי אמרים - פרק לב) שאין השכינה שורה על ישראל 'כשיש פירוד ח"ו בנשמות, דקוב"ה לא שריא באתר פגים'. וזהו שאנו אומרים בתפילת העמידה (באלקי נצור): 'וברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך', כלומר שאי אפשר לזכות לגילוי אור פני ה' והשראת שכינתו

ומצאנו להגה"ק הרב שמחה בונים מגור זיע"א (קול מבשר, פרשת קדושים - אות ז) שאמר כך:

על המילים: "דבר אל כל עדת בני ישראל" (ויקרא יט. ב), אמרו חז"ל (רש"י כאן) 'שפרשה זו נאמרה בהקהל'. ובדבריהם אלו התכוונו לענות על השאלה ששאלנו: 'כיצד ניתן לדרוש זאת מכל יהודי?'

והשיבו: 'פרשה זו נאמרה בהקהל', כשמתאחדים כולם יחד באחדות, אז יש הבטחה של 'קדושים תהיו'. כדאיטא בזוהר הקדוש (קדושים דף פא ע"א): ד'קדושים תהיו' בוודאי שזה הבטחה. הבטחה וברכה. וזה דוקא כשכולם באחדות. וכן כתיב: 'ועמך כולם צדיקים' (ישעיה ס, כא) - כשכולם יחד באחדות - אז כולם צדיקים.

אלא שעשוי אדם לתמוה: כיצד אוכל להתאחד עם הזולת, הרי אנכי חכם וצדיק וקדוש וכו' ואילו הזולת פשוט שבפשוטים?

לכן אומר לנו הקב"ה: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם" (ויקרא ט, ב), כלומר: 'רצוני שתתאחדו זה עם זה ותתקדשו ביחד דוקא, ואם יהיה מי שיחשוב שאין באפשרותו להתאחד עם הזולת כיון שהוא גדול וקדוש וכו' כנ"ל, הרי אני קדוש במדה כזו שהיא למעלה מהשגת אנוש, ובכל זאת משפיל אני את עצמי אליכם ונעשה אלקים, על כן גם אתם תלמדו ממני ותשפילו עצמכם גם לפני מי שלפי דעתכם הוא קטן מכם ותתאחדו עמו'...

ונחזור למשה רבינו...

עלינו אלא כאשר 'כולנו כאחד' - באהבה ואחדות, 'כאיש אחד בלב אחד'.

לכן נאמרה מצות 'קדושים תהיו' בלשון רבים - ולא 'קדוש תהיה' בלשון יחיד - **כדי לרמוז לאדם שיוכל לזכות להיות קדוש באמת רק כאשר יתאחד עם כלל ישראל. כיון שמקור הקדושה שורה על כלל ישראל, וכאשר היחיד מחבר את עצמו עם הכלל, יכול הוא למשוך קדושה פרטית לעצמו מתוך קדושת הכלל.**

אך אם ח"ו יחשוב האדם להתקדש על ידי שישגור את עצמו באיזה חדר וכו' ויפרוש מכלל ישראל, טעות היא בידו, כי אם יפריש את עצמו מכלל ישראל שהם מקור הקדושה, מנין ימשוך קדושה פרטית על עצמו?!

סוד התוכחה!

הרוצה לקיים מצות תוכחה צריך שיתקיימו כמה תנאים, ואלו הם:

א. קודם מצות 'הוכח תוכיח', ממש באותו פסוק, מצוה התורה: 'לא תשנא את אחיך בלבבך'. וכן בפסוק שלאחר מצות 'הוכח תוכיח' מצוה התורה: 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא ט, יח) - וזאת כדי ללמדנו שרק אם באותה שעה שהינך רואה את הזולת עושה מעשה רע וכיוצא בזה לא מתעוררת בלבך הרגשת שנאה

לאחר שציוה משה רבינו את עם ישראל על הקדושה, המשיך ולימד את עם ישראל (בפרשה שלנו) את סוד התוכחה, וכך הוא לימד אותם: "לֹא תִשְׁנָא אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכַחְתָּ תוֹכִיחֶנּוּ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא" (ויקרא ט, יז).

וזה לשונו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א (אמרי נועם, קדושים - מאמר ד):

העולם הבא וכו'. המוכיח את חברו תחילה לא ידבר לו קשות עד שיכלימו, שנאמר: 'ולא תשא עליו חטא' - כך אמרו חכמים, יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות? תלמוד לומר: 'ולא תשא עליו חטא', מכאן שאסור לאדם להכלים את ישראל (אפילו בינו לבין עצמו) וכל שכן ברבים.

ד. כמו כן, לא נכון הדבר להוכיח את הזולת ממש ברגע המעשה אלא להמתין לזמן אחר כשיראה את רוחו טובה עליו ויש לו מצב רוח טוב, שאז לבו יהיה פתוח יותר לשמוע את תוכחתו הנעימה ולקבלה ברצון.

ומכל זה מובן, שכאשר הורה רואה את אחד מילדיו היקרים עושה מעשה לא טוב או מתנהג שלא בדרך ארץ, פשיטא שלא יוכיחו בכעס ובפני אנשים וילבין את פניו ח"ו, כי אז התוכחה בוודאי לא תתקבל על לבו של הילד, אלא יעלים מכך עין באותו רגע וישמור הדבר בלבו עד לשעה של עת רצון, ואז ידבר עם ילדו על אותו מעשה בלשון רכה ונעימה, וחזקה על תוכחה זו שתתקבל על לב הילד ותפעל פעולה טובה.

ובנוסף על כך, נצטוינו במצוה זו, שלא לשמור את הכעס שיש בלבנו. והיינו, שאם אירעה התנגשות כל שהיא ביני לבין חברי, שגרמה לכעס וקפידות,

כלפיו חלילה וחס, ואדרבה, אתה מרגיש כלפיו אהבה וחמלה ודוקא משום כך הינך מצטער לראותו עושה מעשה שאינו ראוי לו, ורצונך להוכיחו על כך כדי שיתקן זאת וישיג שלימות - אז, ורק אז, שייכת כך מצות 'הוכח תוכיח', שהרי בוודאי תוכחתך תתקבל בלבו ותפעל פעולה רצויה, כיון שהיא יוצאת מלב אוהב ודואג, והזולת מרגיש זאת.

ב. כאשר האדם רוצה להוכיח את זולתו, עליו להיזהר ביותר שלא להוכיחו בפני בני אדם כדי שלא ילבין את פניו ויבייש אותו ח"ו, שהרי מצות התורה היא: 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', ומפרש רש"י (שם): לא תלבין את פניו ברבים.

ג. גם כשבא האדם להוכיח את חברו בינו לבין עצמו, בכל זאת נאסר עליו לומר לו דברים שיכאיבו לו ויגרמו לו להתבייש, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות, פ"ו הלכות ז-ח): הרואה חברו שחטא או שהלך בדרך לא טובה, מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא על עצמו במעשיו הרעים, שנאמר: 'הוכח תוכיח את עמיתך'. המוכיח את חברו בין בדברים שבינו לבינו, בין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו, וידבר לו בנחת ובלשון רכה, ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו להביאו לחיי

החוברת): אם אותו יהודי כפרי היה מוכיח את היהודי ש'חדרי' לכפרו (אם הוא היה מדבר עמו, וכפי שכתב ספר החינוך), אולי כל התמונה היתה משתנה! אך מכיון שהוא שמר את כעסו בלבו הוא חטא עשרות שבועות בשנאת חנם, ובסופו של דבר בחילול השם שאין כדוגמתו, חטא שכידוע לא מועילה עליו תשובה... (אלא רק המיתה מכפרת על זה, ה' יצלינו).

ואחרי שמשא לימד את עם ישראל כיצד מוכיחים, הוא תיקן את הפגם השני שלו, הפגם שפגם בתוכחה!...

ויהי רצון שנוכח כבר להגיע למצב כזה, שכל הסוגיות העוסקות בשנאת חנם, יהיו רק בגדר של דרוש וקבל שכר.¹³

אסור לנפגע לשמור את הכעס בלב, והוא חייב לספר זאת לפוגע!

וזה לשון ספר החינוך (מצוה רלט):

משרשי המצוה, לפי שיש בזה שלום טובה בין אנשים, **כי כשיחטא איש לאיש ויוכיחו במסתרים, יתנצל לפניו ויקבל התנצלותו וישלים עמו,** ואם לא יוכיחו יטמנו בלבו ויזיק אליו לפי שעה או לזמן מן הזמנים, כמו שנאמר ברשעים: "ולא דיבר אבשלום עם אמנון וגו'" (שמואל-ב יג, כב), **וכל דרכי התורה דרכי נועם ונתיבותיה שלום.**

וזה המסר הנוסף והחשוב שלמדנו מהסיפור הזה (שהבאנו בתחילת

מעין החכמה

דברי האב הצדיק שיצאו מלב טהור נכנסו עמוק עמוק ללבו של הילד הרך שהיה טהור אף הוא, ולא יצאו משם לעולמי עד. שני יסודות הללו ששמע הבעל שם טוב הקדוש מאביו קודם פטירתו הפכו להיות שני עמודי התווך שעליהם יסד הבעל שם טוב את כל משנת חייו.

הבעל שם טוב הקדוש גילה בעולם את מעלתו הנשגבה של כל יהודי, ושגודל חיבתו של כל יהודי לפני אביו שבשמים היא ממש כאהבת אב ואם לבנם יחידם שנולד להם לאחר מאה שנות צפיה לפרי בטן.

ולכן כשעשה הבעל שם טוב בשנת תקי"ז עליית נשמה, ובין היתר הגיע גם להיכלו של משיח, ושאל אותו: אימתי יבוא כבודו? השיב לו המשיח, שיבוא, כאשר

13. ונסיים בדבריו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (הובאו דבריו באמרי נועם קדושים מאמר ה) וז"ל:

בהיות רבי אליעזר בן מאה שנה זכה ונולד לו בנו יחידו ויקרא שמו - ישראל, הוא אשר עתיד להתפרסם בעולם כהבעל שם טוב הקדוש. וכאשר הגיע זמנו של רבי אליעזר להפטר מן העולם, קרא לבנו יחידו, הבעל שם טוב, שהיה אז ילד רך בשנים, ומסר לו צוואה קדושה:

בני חביבי, רצוני לצוותך קודם פטירתי על שני דברים יקרים וחשובים: האחד, שלא תפחד משום אדם ומשום דבר שבעולם חוץ מה' יתברך. והשני, אהוב כל יהודי, יהיה אשר יהיה, בכל להט נשמתך.

ומספרים שכך היה מנהגו של הגה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, שתיכף בקומו משינתו, לאחר שנטל את ידיו, היה אומר: 'בוקר טוב לכל עם ישראל', ומרעיף ברכות על עם ישראל ומתפלל עליהם שיהיה לכולם ביום זה רק טוב. ולאחר שהיה מברך ברכות השחר היה יוצא לרחוב והיהודי הראשון שהיה רואה, היה ממטיר עליו צרור של ברכות.

וכן בלילה לפני השינה תעשה חשבון נפש ותבדוק שלא גרמת צער לאף אדם, ואם מצאת שפגעת ח"ו במישהו תקבל עליך שמחר בעזרת ה' תלך ותפייס אותו. ואם מישהו פגע בך תמחל לו בלב שלם כדי שלא יהיה צער לה' יתברך, וכן כדי שהוא לא יענש על ידך ותנזק מזה גם אתה, שהרי לימדונו חז"ל (שבת קמט:): שכל מי שחבירו נענש על ידו אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה.

יש לזכור שמדת אהבת ישראל היא היעד שבשבילו ירדנו לעולם הזה, ומי שיזכה לרכוש מדה זו של אהבת ישראל הקב"ה ישמע לכל תפילותיו ויבטל גזירות על פיו, כי אדם זה מחזיק בידינו את המפתח של כל העולם. ובזכות מדת אהבת ישראל הקב"ה יסייע לאדם להצליח בכל ענייניו, ויזכה לרוות שפע של נחת רוח מכל זרעו אחריו.

תתפרסם דרכו של הבעל שם טוב ותתגלה בעולם, ויפוצו מעיינותיו חוצה.

יש אנשים שמאוד חוששים 'להכשל' באהבת **חינם**, שהרי מצינו בחז"ל (פסחים ק"ג: ערכין ט"ז): שיש כאלו שמצוה לשנואתם. אולם לאנשים מסוג זה כבר המליץ הגאון הצדיק רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל ברוב חכמתו ואמר: '**מוטב להכשל באהבת חינם מלהכשל בשנאת חינם**'.

כלומר, אם ראית יהודי כלשהו שיש לך ספק כלפיו אם מצוה לאהוב אותו בגלל עצם היותו יהודי, או שמא מצוה לשנוא אותו בגלל מעשיו הרעים - מוטב לך לאהוב אותו מספק, משום שאם תאהב אותו ובסופו של דבר יתברר שהיה מצוה לשנוא אותו ונכשלת ב'אהבת חינם', בוודאי הקב"ה יסלח לך על כך, שהרי סוף כל סוף אהבת את בנו חביבו.

אולם אם חלילה תשנא אותו, ובסופו של דבר יתברר שהיה מצוה לאהוב אותו ונכשלת בשנאת חינם', הקב"ה לא יסלח לך על כך וידיח אותך מכל העולמות ח"ו.

לכן מיד בקומך בבוקר ממטתך תקבל עליך לאהוב כל אחד ואחד מעם ישראל, וכן תקבל עליך מכל הלב שלא לצער אף יהודי באותו היום.

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הוא למשוך קדושה פרטית לעצמו מתוך קדושת הכלל.

ד. כל יהודי ויהודי כשהוא נולד, הוא נולד מוקף בסוג אחד של חושך רוחני (שהוא בעצם גילוי של אחד מכחות הטומאה), והחושך הזה הוא המעלים ומסתיר ממנו את אור הקדושה. ותפקידו, בימי חייו עלי אדמות, לבקוע את החושך ולהגיע אל האור (וכמובן, יש בזה עומק לפנינו מעומק, עד אין סוף)...

והנה, ישנו חושך אחד כולל, שהיא תאוה הבורעת ולוהטת כמדורת אש גדולה ונוראה, אש המרתיח את הגוף באלפי מעלות! והוא תאות ניאוף - **דהיינו תבערת המדורה של תאות הניאוף**, שכל סוגי החושך שבעולם נכללים בו.

ולכן מי שמשבר התאוה הזאת, אזי בקל יכול לשבר כל התאות!...

ולכן עיקר הציווי 'קדושים תהיו' הוא על פרישה מן העריות, מכיון שעל ידי הקדושה הזו מתגברים על כל הטומאות... וה' יזכה אותנו להתקדש ולהתעלות עד אין סוף.

א. בפרשה שלנו נצטוינו על מצות הקדושה. המשמעות הפשוטה של ה'קדושה' היא, שנהיה מופרשים ושמורים מאיסורי ערוה למיניהם. והדרישה היא שנהיה פרושים מכל וכל, במחשבה דיבור ומעשה, ולא זו אלא אף זו, **לזכך את הרצון הפנימי, שלא יהיה הדבר הזה בגדר של נסיון ומשיכה**, כי אם 'כי קדוש אני' - הרצון הוא להיות מופרש לגמרי, לרצונו ולחלקו של הקדוש ברוך הוא...

ב. היכולת של יהודי לומר 'לא' לתשוקותיו הגסות ולמבקשי רעתו הרוחנית, **היא הפלא הגדול ביותר שיש באנושות, והיא המתנה הטובה שחנן הבורא יתברך את עבדיו משרתיו עושי רצונו יתברך.**

ג. כל יהודי שזוכה שיתגלה בתוכו רגש אמיתי של אהבת ישראל, הקב"ה מעניק לו את המתנה הנפלאה הזו - 'קדושה'. והטעם לכך, כיון שמקור הקדושה שורה על כלל ישראל, וכאשר היחיד מחבר את עצמו עם הכלל, יכול

מגילת רזה

עם ביאורי אבינו מו"ר
הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

כריכה רכה | אותיות מאירות עיניים

שעות פתיחה:
9:00-19:30
ימי ו': 9:00 - 12:30

רח' הקציר 666, נתיבות
08-931-1785
☎ 054-618-8907

רח' המגינים 6
קרית אתא
055-938-2101

התניא היומי עם הרב יורם

מצטרפים לרבבות הלומדים

שיעורי לימוד יומיים
מתוך 'בצור ירום' על התניא
לא בא כבושם הזה!

- 10 דקות לימוד יומי מרתק! 🕒
- לכל יהודי - בכל רמה רוחנית 🧑🏻🧑🏻
- מסקנות מעשיות בכל יום 📖
- חוברת חודשית - עד הבית 🏠
- 26 ₪ לחודש בלבד! 💎

08-37-40-200 📞

שעזורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

ראשון - כל שבוע בשעה: 21:00

92.1FM | 105.7FM | 104.3FM

שני - כל שבוע בשעה: 19:00

עקב המצב הבטחוני יתכנו שינויים במקום השיעור יש להתעדכן יום לפני במיקום הסופי

יד בנימין

חמישי - כל שבוע בשעה: 19:00

בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

ערוצי מחלקת המדיה

של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת קדושים

ג' אייר התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
20:49	19:57	19:06	באר שבע
20:51	19:58	19:08	תל אביב
20:52	19:59	19:08	חיפה
20:35	20:02	18:54	אילת
20:54	20:01	19:10	ירושלים
		18:50	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

אם אתה לא יכול לעבוד את ה' כל כך בשמחה, אין לנו על זה טענות (כגון שאתה אדם עצוב מטבעך - זה הרמה שלך), אבל לפחות תעבוד את הקב"ה באותה מידה שאתה עובד את זה שמטמא אותך ומוריד אותך לשאול תחתית ח"ו.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות, סניף 433 קרית גת, חשבון 69556
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

Français
joindre :

Русский
присоединиться:

English
to join:

Español
Para unirse:

עברית
להתחברות: